

Cooperativismo e Enonomía Social, nº 33 (2010-2011), pp. 137-144

“COMPETENCIA DA XURISDICCIÓN LABORAL EN RESOLUCIÓN DOS CONFLICTOS ENTRE OS SOCIOS E AS COOPERATIVAS DE ENSINO”

Isabel SÁNCHEZ CABANELAS

O obxecto deste comentario é a sentenza do Tribunal Superior de Xustiza de Castela-A Mancha número 15352010 (Sala do Social, Sección 2), de 9 de novembro, no recurso de suplicación número 95410, interposto por Dona Joaquina, contra a sentenza ditada polo Xulgado do Social número 1 de Guadalaxara, de data 10 de marzo de 2010, nos autos número 6210, sobre DESPEDIMENTO, sendo recorrido MILENIA SOCIEDAD COOPERATIVA DE ENSEÑANZA, FOGASA.

1.- Antecedentes

A sentenza obxecto de estudo trae a súa causa en os seguintes antecedentes:

A recorrente, Dona Joaquina, solicitou ao Consello Reitor da cooperativa de ensino, MILENIA SOCIEDAD COOPERATIVA DE ENSEÑANZA a súa admisión como socia.

O Consello Reitor da cooperativa decidiu o 26 de xullo de 2009 admitila como socia con efectos desde o 1 de setembro de 2009.

Desde o 1 de setembro ata o día 20 Dona Joaquina traballou na administración da cooperativa.

Desde xullo de 2009, Dona Joaquina, do mesmo xeito que o resto dos socios, non cobrou máis que parte das nóminas de novembro e decembro ao atoparse a cooperativa con graves problemas económicos.

Por auto de 16 de novembro de 2009 o Xulgado de Primeira Instancia 4 de Guadalaxara declara en concurso voluntario á cooperativa.

O 11 de xaneiro de 2010 Dona Joaquina solicita á cooperativa a súa baixa voluntaria, con efectos desde o día 10 de abril de 2010.

O 28 de xaneiro de 2010 Dona Joaquina demanda a MILENIA SOCIEDAD COOPERATIVA DE ENSEÑANZA ante o Xulgado do Social nº 1 de Guadalajara solicitando no seu escrito que se declare a extinción do contrato de traballo e se condene á cooperativa ao pago da suma de 4.000 euros en concepto de anticipos societarios de periodicidade mensual desde setembro a decembro de 2009, así como aos que se reportaren ata causar firmeza a resolución, co 10% de demora.

Fundamenta a demandante a súa solicitude en dous motivos:

1.- A vulneración por parte da cooperativa do seu dereito á información (artigo 16.3 da Lei 27/1999 de cooperativas e artigo 9 dos estatutos sociais). Sostén Dona Joaquina que a cooperativa non lle subministrou a información precisa sobre determinados acordos sociais referidos á grave situación económica pola que atravesaba.

2.- A vulneración por parte da cooperativa do seu dereito á formación profesional adecuada para a realización do seu traballo (artigo 16.2.h) da Lei 27/1999 de cooperativas, o que obrigaría á demandante a desempeñar labores propios de administración, en lugar de desempeñar o posto que ela pretendía de profesora de Bacharelato.

O Xulgado do Social nº 1 de Guadalajara, con data 10 de marzo de 2010 falla desestimando a demanda de Dona Joaquina en reclamación de resolución xudicial do contrato por incumprimento empresarial e ten por desistida á demandante da acumulación da acción de resolución indemnizatoria do contrato e de que se lle aboase a cantidade de 4.000 euros en concepto de anticipos societarios de periodicidade mensual desde setembro a decembro de 2009.

En tempo e forma, Dona Joaquina formula Recurso de Suplicación contra á anterior Sentenza ante a Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Castela-A Mancha. A Sala dita sentenza o 9 de novembro de 2010 desestimando o recurso de suplicación interposto por Dona Joaquina contra a sentenza ditada polo Xulgado do Social número 1 de Guadalajara de data 10 de marzo de 2010 en virtude da demanda formulada contra MILENIA SOCIEDAD COOPERATIVA DE ENSEÑANZA en reclamación por DESPEDIMENTO, e en consecuencia confirma a sentenza de instancia.

2.- Marco legal

A Lei 27/1999, de 16 de xullo, de cooperativas.

3.- Conclusións

A primeira cuestión que se suscita neste litixio é estritamente procesual, allea pois ao ámbito cooperativo, e atende á natureza e obxecto do recurso de suplicación.

Afirma a Sala do Social do Tribunal Superior de Xustiza de Castela-A Mancha que o recurso de suplicación é un recurso de natureza extraordinaria, case casacional, de obxecto limitado, que non permite a nova valoración de toda a proba practicada na instancia, nin permite confundilo cunha nova instancia, a modo de recurso de apelación.

Esta afirmación do Tribunal Superior de Xustiza de Castela-A Mancha segue a doutrina establecida polo Tribunal Supremo, na sentenza de 16 de novembro de 1998, segundo a cal: *“os documentos sobre os que o recorrente se apoie para xustificar a pretendida revisión de feitos declarados probados deben ter unha eficacia radicalmente excluínate, contundente e incuestionable, de tal forma que o erro denunciado emane en por si dos elementos probatorios invocados, de forma clara, directa e patente, e en todo caso sen necesidade de argumentos, deducións, conxecturas ou interpretacións valorativas”*. Doutrina reiterada na sentenza de 11 de decembro de 2003, na que se di que *“soamente gozan de virtualidade revisoria aqueles documentos que por si mesmos fagan proba do seu contido e non resulten contraditos por outros documentos probatorios”*.

En consecuencia o Tribunal desestima todos os motivos do recurso de suplicación destinados á revisión fáctica da sentenza de 10 de marzo de 2010 e pronúnciase exclusivamente sobre o sexto motivo do recurso de suplicación no que a demandante pretende a resolución do contrato de traballo coa cooperativa por terse vulnerado os seus dereitos de información e de formación profesional adecuada para realizar o seu traballo.

Interesa destacar que no litixio á marxe de cuestións procesuais subxacen as seguintes cuestións de ámbito cooperativo:

1.- Competencia da xurisdición laboral *exclusivamente* nas cuestións contenciosas que se susciten entre a cooperativa e os seus socios traballadores, pola súa condición de tales (artigo 87 da Lei 27/1999 en relación co artigo 2.ñ) da LPL).

A demandante pretende a resolución xudicial na Orde Social do contrato laboral coa cooperativa baseándose exclusivamente nos dous motivos xa expostos de:

- 1.- Vulneración do dereito de información do socio.
- 2.- Vulneración do dereito de formación profesional para o posto de traballo a desempeñar.

Acertadamente o Tribunal nega a competencia da Orde Social para entrar a axuizar se foi vulnerado ou non o dereito de información do socio posto que tal dereito non ten natureza laboral senón que é un dereito de carácter xeneral para todos os socios dunha cooperativa tal como sinala o artigo 16.3) da Lei 27/1999, de cooperativas e que en caso de vulneración deberá ser impugnado non en vía laboral senón pola vía civil tal como sinala o artigo 87.2) da mesma Lei.

O artigo 87.2) da Lei 27/1999 establece que os conflitos non baseados na prestación do traballo, ou os seus efectos, nin comprometidos os seus dereitos en canto aportante de traballo e que poidan xurdir entre calquera clase de socio e as cooperativas de traballo asociado, estarán sometidos á Xurisdición da Orde Civil.

2.- Dereito dos socios a desempeñar un determinado posto de traballo nas cooperativas de traballo asociado.

A demandante sostén que ela solicitou a súa incorporación como socia da cooperativa para desempeñar labores de profesora de Bacharelato pero a cooperativa asignoulle labores de administración e non lle proporcionou a formación necesaria para poder desempeñar o posto que ela desexaba.

O Tribunal nega igualmente a resolución xudicial do contrato por incumprimento por parte da cooperativa do dereito da socia recollido no artigo 16.2.h) da Lei 27/1999 a recibir a formación profesional adecuada para a realización do seu traballo.

O Tribunal, a pesar das pretensións da recorrente respecto ao dereito a desempeñar un determinado posto de traballo na cooperativa, afirma que:

- 1.- A cooperativa non vulnerou o dereito de formación da socia en tanto que a socia non achegou documentación algunha que permita afirmar que a súa solicitude de admisión como socia na cooperativa estaba vinculada ao desempeñou dun único posto de traballo, o de profesora de Bacharelato e

non ao desempeño de calquera outro posto necesario para o cumprimento do obxecto social da cooperativa.

2.- A cooperativa non vulnerou o dereito de formación da socia, porque a cooperativa nunca se comprometeu formalmente a dar ocupación á recorrente como profesora de Bacharelato.

Entende o Tribunal que é posible que a actora, ao ingresar na cooperativa e efectuar a achega económica que se solicitou, albergase expectativas de acceder ao desempeño dun posto de profesora de Bacharelato, para o que ostenta a titulación suficiente, expectativas que non chegaron a cumprirse, cando a sociedade non obtivo o concerto correspondente para iso coa Administración da Comunidade Autónoma; pero esta circunstancia, en ausencia de todo vínculo de obrigación condicionado neste sentido, non pode canalizarse pola vía da resolución dunha relación laboral cun contido e obxecto que nunca chegou a existir efectivamente.

En atención a todo o anteriormente exposto pódese concluír que o Xulgado do Social primeiro e o Tribunal Superior de Xustiza de Castela-A Mancha despois, afirman nos seus respectivos fallos que a vulneración do dereito de información dun socio nunha cooperativa non se pode impugnar na Orde Social e igualmente sosteñen que o feito de non desempeñar dentro da cooperativa o posto de traballo desexado non é causa de extinción xudicial do contrato do socio coa cooperativa de traballo asociado.

Á marxe da cuestión litixiosa concreta cabe considerar se un socio que solicita nunha cooperativa de traballo asociado a súa admisión como tal pode facelo para desempeñar exclusivamente un posto de traballo determinado dentro desa cooperativa.

En resposta a esta cuestión cabería dicir que a persoa que solicita e obtén dunha cooperativa a súa admisión como socio ten unha serie e dereitos e unha serie de deberes.

O artigo 15 da Lei 27/1999, de cooperativas establece entre os deberes dos socios, a obriga de participar nas actividades cooperativizadas que desenvolva a cooperativa para o cumprimento do seu fin social.

Así mesmo a Lei 27/1999 no seu artigo 11 establece que serán os estatutos sociais os que determinen o obxecto social de cada cooperativa.

Parece evidente que a Lei non contempla a posibilidade de que o socio dunha cooperativa poida esixir o desempeño dun determinado posto de traballo senón que o socio debe desenvolver calquera das actividades necesarias para o cumprimento do fin social da cooperativa, fixado este nos esta-

tutos sociais, con evidente respecto á lexislación laboral en caso de cooperativas de traballo asociado.

No litixio obxecto deste comentario, o artigo 2 dos estatutos sociais da cooperativa establece que poden ser socios traballadores todas as persoas naturais ou físicas que poidan prestar o seu traballo persoal nas actividades que constitúen o obxecto social e que se comprometan a desempeñalo con lealdade e eficacia. Es de destacar que en ningún momento se establece nin legal nin estatutariamente o dereito do socio ao desempeñado dun determinado posto de traballo senón ao contrario, afirmase que o socio estará obrigado a desempeñar co seu traballo persoal as actividades necesarias para o cumprimento do obxecto social.

En efecto, tanto a Lei estatal como os estatutos sociais obrigan ao socio dunha cooperativa a desempeñar as actividades necesarias para o cumprimento do obxecto social da cooperativa.

Así, como xa afirmamos anteriormente, a Lei 27/1999 no seu artigo 11 establece que serán os estatutos sociais os que determinen o obxecto social de cada cooperativa.

En cumprimento da Lei estatal, o artigo 2 dos estatutos sociais de MILENIA establece como obxecto social da cooperativa: *“o desenvolvemento do ensino regulado ou non regulado, nos diversos niveis, etapas, ciclos, graos e modalidades, endistintas ramas do saber ou da formación; os servizos, directamente relacionados coa actividade docente, cultural, deportiva e recreativa, como comedores, cafeterías, transportes e outras similares; a explotación, negocio e xestión e administración dos diversos centros e institucións que formen parte do patrimonio da cooperativa,, ou en todo caso daqueles en que desenvolva a actividade de ensino”*.

Como se pode facilmente concluír, na enumeración das actividades que constitúen o obxecto social da cooperativa atópase a actividade de administración dos diversos centros e institucións que formen parte do patrimonio social. Esta actividade de administración foi precisamente a actividade que desenvolveu Dona Joaquina dentro da cooperativa entre o día 1 e o 20 de setembro de 2009, por conseguinte a cooperativa non destinou á socia a un labor distinto do que é o seu obxecto social, senón que destinou á socia a un dos labores que constitúen o obxecto social da cooperativa.

Por último, Dona Joaquina tiña a titulación adecuada para o posto de traballo que se lle tiña asignado posto que era diplomada en Empresariais. Así pois, a cooperativa respectou a lexislación laboral pois Dona Joaquina ademais de estar desempeñando unha actividade incluída no obxecto social

da cooperativa tiña titulación adecuada para o posto de traballo que tiña asignado e respectou a lexislación cooperativa en canto lle asignou á socia un labor necesario para o cumprimento do obxecto social fixado nos seus estatutos.

